

A NOSA TERRA

Idearium da «Irmandade da Fala» na Galiza e nas colonias
d'América e Portugal

ANO MCMXXI

SUMARIO

Cigalladas: os deputados galegos, por Salvador García F. de Bodaño.—Un artigo importantísimo da «Imprensa de Lisboa».—*O ruisñol da saudade*, por Victoriano Taibo.—*A III Asambleia Nazionalista*.—*Vellos poetas galegos*.—*Duas verbas*, por R. Blanco Torres.—*Recordos* (versos) por Ubaldo Landin.—*Contrastes*, por Víctor Casas.—*Xifras doentes* (versos) de Santos Vila.—*Semellantes desatinos...*—*Historia dos movementos nazionalistas*.—*Follas novas: «Marános»*, de Teixeira Pascoaes.—*Os caciques de Carballo enemigos da lus*.—*Peneirando*.—*O idioma galego*.—*¿Dato foi galego?*—*Caricatura de Rodríguez Martínez*, por Cebreiro.—*Os nazionalistas galegos en Madri*

PREZOS DE SUSCRIZON: Na Cruña, 6 mes, 40 ctmos.; Fora, trimestre, 1'50 ptas.
América, trimestre, 2 ptas.; Coste d'un número, 15 ctmos.—Pagos adiantados

Redaición e Administración: Praza María Pita, 17, baixos, CRUÑA

A NOSA TERRA

BOLETÍN QUINCENAL

ANO V — NÚMERO 137 — 31 MARZO 1921.

CIGALLADAS

«Os Deputados galegos»

Sempre me causou moita gracia lér n-algúns xornaes as tres verbas que encabezan istas liñas. “Os deputados galegos”, din c-unha inxenitude, c-un candore que dá xenio, cando n-o palramento, hespañol se balbucea ista ou aquela insinuación relacionada c-o intrés d-unhos “vivos”, cáseque todol-os parvos da Nosa Terra.

Mais non pasa de sere todo unha de tantas farsadas qu-andan mundo adiante; porque Galiza, digan o que queiran quenes d-un xeito ou d-outro áchanse identificados coa ruín política d-o-s tiráns, non ten outros representantes que os d-as oligarquías que desgraciadamente aínda padecen nosos povos.

Pra sere galego non abonda habere tido berce na Galiza, hai outra cousa que pra “nos” e sino irrecusabile de nacionalidade: leval-as arelas d-unha Galiza libre dentro d-o corazón. As fervenzas, as outas fervenzas d-o “arredismo” son pra “nos” o millor certificado de nacimiento e de personalidade. Quen n-o “noso” SANTORAL teña en branco iste oco, non é “noso”, e quen non sexa “noso” non é galego; porque en Galiza galego non hai mais que “nós”. ¿Onde están ises deputados galegos? ¿Quenes son ises deputados galegos? Quen fixo ises deputados galegos? ¿Galiza? Non. Galiza somos “nós” e “nós” non temos deputados ningún. Por iso ó falar d-os deputados galegos trástrócase o verdadeiro senso d-as cousas; fálese d-unhos señores qu-ocupan un posto “usurpando” unha representación, e que n-as poucas veces que s-erguen a semellal-a defensa de Galiza non-o fan en nome d-os nosos intereses, si non n-o nome d-as tiranías que reforzan. Nos-outros non temos, pois, representantes; i-ó decir “galegos”, refírense os que tal din, á Galiza non galega, á Galiza d-as oligarquías. Nosoutros non temos “deputados galegos”, pro, ateados d-espranza, agardamos ardendo n-unha labarada de ledicia i-entusiasmo, días mellores.

Non hemos de lle pedire ós governos d-a meseta representantes que seipan afrontaren con proveito a complexidade d-os nosos problemas nazonaes. Galegos somentes nados en Galiza, espurios, non queremos que nos representen ben ou mal, queremos que nos representen; queremos que se marchen “escuetamente” queremos que se marchen, si non pretenden morrer aburados n-a subrima fogueira qu-a indignación nobre e santa d-os povos n-a nosa terra vai acendendo en todol-os corazóns “bós e xenerosos”, consentes d-a sua punibre indefensión da sua parva homildade. Os nosos representantes, ademais de sere nosos, e precisamente por sere nosos, han falare n-a nosa lingua, única proba irrecusabile de que aman a Terra e fan honore á xenuína expresión d-a alma d-a nosa raza, que sintan a Galiza por riba de todol-os amores. Porque, ¿cómo han sere “nosos”, quenes escomezan por falar n-a lingua allea en que falan as kábilas d-o centralismo? Como han sere intérpretes d-a nosa rebeldiá-parte integrante de “nós”—

quenes non son capaces de sacudil-o xugo imposto pol-o aldraxante imperialismo d-unha mentida civilización castelanista?

A lingua d-un povo é como vaso en que se emborca toda i-alma d-unha raza. Ningún por moi entendido que sexa en linguas eistranxeiras ou erasica, sabe pensare máis que n-a sua lingua propia, di Castelar. I-o costume obríganos a que amoldemos os pensamentos mais enrevesados, as cencias mais novás, as series d-ideias mais orixinaes ó xenio d-a nosa lingua; proba palmaria de que a Pátrea chega c-o seu sere até o mais fondo d-o noso sere, coa sua alma até o mais intemo, d-a nosa i-alma. Eisi todol-os povos adóranlo sempre o mesmo que os seus poetas, os seus ouradores, os seus esquiretores de xenio, porque n-as suas obras traen e conservan algo máis qu-a sua cencia i-a sua e, traen e conservan o xenio nazonal. Aínda que non tivéramos, pois, outra razón pra crer n-o esprito nazonal d-a Galiza, teríamol-a razón d-o linguaxe. Por iso loitamos “nós” creando núcleos de resistencia, orgaismos d-homes líbrs que opañer con ventaxa ós que servíndose como de tapadeira d-a integridade d-unha pátrea que non existe máis que entr-as néboas d-a ñoranza d-uns e da malicia d-outros, sañen decote ó noso paso. Soio eisi triunfaremos...

Non sei quen dixo qu-as forzas cando s-axuntan aumentan non por vía de adición sinon por vía de multiplicación.

Unha debilidade d-un sumada con outra debilidade d-outro, dá por resultado unha forteza indestrutibel. E nos Proverbios lése: un irmán axudado por outro irmán e como unha cidade forte... Cidade forte!... Forteza de cidadanía e a que erguemos “nós”, os nazonalistas, os únicos galegos d-a Galiza que sinte, d-a Galiza que pensa, d-a Galiza que quer... Porque dentro d-o noso cerebro bulgira ó ideal: volvoretíña de lus qu-blumeas á escrava, ó cincenta, a Galiza, o macio camiño que leva ó santo mosteiro d-as Libertades, onde se achán entretecidos coa derradeira cruz d-o noso Salvario os loureiros da verdadeira gloria... Destonces poderá falarse d-os “deputados galegos”, pensando que serán os únicos representantes d-o único que en Galiza é “galego”.

S. GARCIA-FERNANDEZ DE BODANO.

UM VELHO SONHO

¿A independencia da Galiza?

A ação dos galegos en Portugal

Porque nao sao conhecidos dos portugueses as suas aspirações e os seus desejos de liberdade?

À Galiza, que os portugueses não conhecem, que não visitam e cuja Arte e Literatura nos são quasi inteiramente desconhecidas, apesar de no seio do nosso paiz viver uma colonia enorme de seus natu-

raes, palpita e vibra intensamente, trabalhando com o maior dos afincos para a conquista da sua liberdade e da sua independencia. Os acontecimentos das demais 'provincias de Hespanha são-nos relatados, quer pelos correspondentes madrilenos, quer pelas agencias telefónicas, com as maiores minúcias, sabendo-se em Portugal da sua vida social, das suas convulsões e dos seus factos, mais notaveis. A Galiza, que é um dos mais belos rincões de toda a Hespanha, que aciona vibrantemente em pról do mais puro nacionalismo, é-nos quasi indiferente. Contudo para Além-Minho a nossa terra é querida e adorada pel-os galegos. Os seus poetas cantam os nosos e as belezas d'este solo irmão do d'eles. A sua lingua é compreendida por nós como nós compreendemos a sua. Altas capacidades, homens illustres escritores notaveis, artistas reputadíssimos, obreiros humildes todas as camadas sociaes, emfim, n'uma conjucção do espaços que vale como que uma epopeia, teem nos últimos anos realiado nas cidades, nas vilas, nas aldeias e nos campos o mais formidavel trabalho de ligacão, feito em volta do mesmo grito: "Pela Galiza!"

E a Galiza, até ha pouco escarnecida por Castela, olhava indiferentemente pelos políticos de Madrid, espesinhada pelo "cacique" que nela vivia ainda como senhora feudal, vae lentamente, mas de forma segura e precisa, quebrando as algemas, conquistando dia a dia os direitos e a justiça devidos a todos os povos livres. No coração de todos os galegos, especialmente daqueles que regam o solo da sua terra com o suor do seu rosto, ha um altar erguido a patria dos seus maiores, um aneio enor pela redenção da sua bandeira, illustre entre as mais illustres.

A União da Galiza é hoje qualquer coisa que assusta e apavora os homens que supuzeram aquella provincia eternamente escrava dos castelhanos. As mesmas aspirações que levam a Catalunha a convulsionar-se por vezes, são as que arrastaram a Galiza a pensar a serio no dia de amanhã. E esse dia sentem-no todos os galegos, quer vivam na Galiza, quer em Portugal ou nas Américas—ha de chegar radiante de felicidade, dando á sua Patria o verdadeiro nome de patria, acreditada—porque não?—no conceito de todas as nações.

Em Portugal, todos os galegos que aqui vivem, trabalham isoladamente n'essa grande obra de redenção. A camada nova, especialmente, constituída por uma mocidade exuberante de seiva, cheia de vida, ansiosa de grandes reivindicações, ama e quer a Galiza com extremos de loucura. A sua vida, a sua revolta latente contra o "cacique" apaixonou esse grupo de rapazes, levando-os a prégar entre os mais descuidados a palavra santa da independencia e da liberdade. O padre perde, na aldeia, dia a dia, cada vez mais, o seu prestigio e a sua autoridade enfeudada ao "mandão", facionado e manobrando ás ordens do poder central. E é tal o desejo d'esse grupo em tornar, entre nós, mais arreigado, o nome da Galiza, de forma a soar aos nossos ouvidos com mais avidade e maior melodia, que os seus componentes pensam em dar grande publicidade aos assuntos de sua terra, divulgando-os, historiar, dia a dia, a acção dos "unionistas" e dos "agrarios" e crearse tanto lhes fôr possível, núcleos de propaganda e, porventura, a "Casa de Galiza", centro de reunião de todos os galegos, onde seja possível aos 30.000 residentes em Lisboa, encontrarem o conforto, a solidariiedade e o carinho que merecem.

(Do jornal "A Imprensa de Lisboa" o mais popular da capital da República portuguesa, órgão dos trabalhadores de jornais).

O rousinol da saudade

Unha mañá da tépida primavera o meu corazón dolente e solitario sulagou-se na meiguice da campia a soñar nos encajes velaiños e misteriosos da felicidade.

Todal-as roseiras eran en flor, e o mare, a beijos, na ribeira verdecente, cantaba sonoro a estrofa nupcial dos seus amores co a terra, tremecente de cores baixo os aloumiños d'ouro do pai da fecundidá.

Mil arrecendos diversos tecían un só arrecendo, e todol-os sons eran un son acordado no claror do azul.

Alborada, albiña e subtil, facía o seu derradeiro espreguizo e fundiase na luz e na flor, no ar e nas augas crechas e cantareiras, a rir e a florir.

De socato o trinar garuleiro d'un rousinol misterioso cautivo na miña alma dolente e solitaria, n-unha armonía nunca ouvida.

Fiquei en éxtasi, como fora do rolar angustioso do tempo. Non sei cantos seculos vivín n'aquel arroubo, sobrenaturalizado.

Cando o rousinol calou e eu tornei a mín...

As roseiras amostráronme a tristez das suas espiñas e as petelas eran pò, a mourenza do ceo atafegaba o meu espíritu acorado, e o mare erguia as suas olas bruantes contra de mín.

E todos me viron cal me viran facía poucas horas, dolente e solitario, de cote a cantare e a soñare.

Sempre agardando ao rousinol do misterio que fala do ben que s'avalá nas poulas de milagre da arvore da Saudade.

Victoriano TAIBO.

A III Asambleia Nazionalista

A todol-os irmáns da nosa terra

N'este mes faceráse en Vigo a II' Asambleia Nazionalista Galega, cuos temas máis esenciaes xa temos publicado. Prégaselles a todo!-os irmáns na causa que axuden, enviando as suas adhesións e as suas ideas de non poderen concurrir a acto tan importante persoalmente, ao Directorio do Partido (Praza de María Pita, 17, baixo, Cruña), ou ao Consello da Mocidade Nazionalista d'Ourense, o mais axiña posibel.

DUAS VERBAS

¡QUÉ TRISTURA!...

Euxenio Noel foi a Cuba. Non foi alá en xeito d'emigrante, a facer cartos, de calquera maneira, sexa como sexa. Foi — ¡malpocado! — en xeito de adoutrinante, a espallar umhas tantas ideas, a decir a súa verdade, a d-él, a cantos quixeron ouvílo.

Parez que o que dixó non foi do agrado de moitos compatriotas. ¡Qué iba a sere! Noel é un home culto e ten pasión por un ideal, ten pasión pol-a verdade, inda que a veces pareza, estrafalario. N-Havana fixo a pintura realista da Hespanha, a descriución do pobo hespañol d-hoxe; falou da súa política noxente, dos seus homes, intelixentes mediatiza-

dos nas recuas políticas, arrimados a un xefe pa-lurdo pro influyente; falou dos falsos valores inte-
lektuaes que s'encumaron na vida do país gracias
ô xeneral analfabetismo dos cidadáns.

¿E qué pasou?... Gabara él a algún "connotodo"
agasallara con verbas hipócritas a algún comer-
ciante rico, ceibara unhas cantas necesades líricas
n'un "ritornello" á Hespaña grande ou n'un'ha lou-
banza ôs emigrados, e sería Noel o home do día, o
xenio, o apóstol. Encheríanlle a andorga de "fri-
joles" e daríanlle, ademais, unhas cantas cadelas.
Mais dixo unhas verbas xustas, como home que
sinte as súas responsabilidades diante da verdade,
e por pouco ébano. Se non fora un pouco despro-
porcionado o simil diríamos que alá, na Xudea,
unha vez...

Mais o que coroa aquela xesta filisteia de que foi
Noel espeutador, é os comentarios que fan do caso
algúns xornaes de por acá, desenterrando conceu-
tos xa bastante podres e ceibando frases feitas
d-aquelas que sonroxarían a calquera bachiller
inxenuo. "¡Mal patriota! ¡Mal hijo! ¡Infame!"...
¡¡Malpocados!!!

Roberto BLANCO TORRES.

Vellos poetas gallegos

Século XIII

As frores do meu amigo
briosas vam no navyo;
e vam-ss'as frores
d'aquí bem com meus amores!

As frores do meu amado
briosas vam no barco:
e vam-ss'as frores
d'aquí bem com meus amores!

Briosas vam e o navio
pera chegar ao ferido;
e vam-ss'as frores
d'aquí bem com meus amores!

Briosas vam en o barco
pera chegar ao fossado
e vam-ss'as frores
d'aquí bem com meus amores!

Para chegar ao ferido
e servir-mi corpo velido;
e vam-se as frores
d'aquí vem com meus amores!

pera chegar ao fossado;
e servir-mi corpo loado;
e vam-se as frores
d'aquí bem com meus amores!

PAYO GÓMEZ CHARINO

Ano 1252-1254--CANTIGA

«Rosa das rosas et Fror das frores,
Dona das donas, Sennor das sennores,
Esta Donna que tenno por Sennor
Et de que quero seer trobador,
Se eu per ren poss'auer seu amor,
Dou ao demo os outros amores.»

ALFONSO O SABIO.

RECORDOS

Oxe que vai quedando esmorecida
Nas néboas do pasado a tua imaxe,
Van a ela os recordos en romaxe
Y-érguente da cova aterecida.

En vano loita por voltarte á cova
Iracunda e cruel a descarnada
Resoa a tua vos, brila a mirada....
Vives en min unha existencia nova.

Cando en amargas horas d'ansiedade
Aguniaba a miña vountade
N'unha renunciación triste e suicida.

Fixéchesme vivir, díchesme alento,
Y oxe, ao vencer por tí o esquecemento,
A deuda pago porque douche vida.

HEBALDO LANDÍN.

CONTRASTES

Cando aquel célebre touro ¡asesino! matou ao
Rey da Torería hespañola, o gran Joselito, toda Hes-
paña comovéuse profundamente. No mais cativo
corruncho da gloriosa patria hespañola chorouse a
sua prematura e alevosa morte. O chán hespañol foi
regado co'as bágoas dos patriotas que veían desapa-
recer a mais outa representación da raza. Poucos,
moi poucos, foron os hespañoles que non choraron a
sua morte. Sevilla, o seu pobo natal, rendíulle o mei-
rande homenaxe que se recorda. Todol-os sevillanos
andiveron de loito varios días. No seu enterro
oubíanse a feixes as ¡Viva Joselito!. Houbo patriota
que chegou a ofrecer non sei cantos miles de pesetas
pol-a cabeza do touro que o matou pra gardal-a co-
mo recordo. Foi toda Hespaña a chorar a sua morte.
Durante moito tempo non se falou d'outra cousa.

Agora morreu Dato.

En toda Hespaña falóuse da sua morte.

Houbo moitas protestas. Mais, o pobo hespañol,
este admirabel e delicioso pobo hespañol non se com-
moueu tanto por esta morte como co'a outra. Non se
manifestou tan aflixido como da outra vez. Pódese
decir que somentes o organismo oficial foi o que sen-
tiu a sua morte. Dato era "hijo preclaro de la Coru-
ña" ¿Qué fixo a Cruña pra manifestar o seu senti-
mento? Enviar a Madri unhas cantos telegramas,
duas verbas nos xornaes e... nada mais.

No seu enterro, en troques das vivas a Dato,
oubíanse outros berros ¡Viva el Rey valiente! ¡Mue-
ran los cobardes! A min esto lembroume aquel conto
das catro témporas. Eu non sei ainda de ningún pa-
triotista que ofrecera unha cadela pol-a pistola que o
matou..

O pobo hespañol mostrouse moi indiferente ante
esta morte. Si non fora pol-o que da a falar a captu-
ra dos que o mataron, a estas horas xa ninguén se
lembraba que Dato existira. En fin, que a morte de
Dato non lles chegou ao corazón aos hespañoles tan-
to como a de Joselito.

E isto non está ben. Non atopo razón que o xus-
tifique. Si Joselito representaba a Hespaña salvaxe e
analfabeta tamén Dato era a representación da Hes-
paña oficial, caciquil e burguesa e tudos sabemos que
a unha sin a outra non se comprenden.

Victor CASAS.

Suscribase vostede

A NOSA TERRA

XIFRAS DOENTES

Por baixo d'a ramaxen
de amigos castiñeiros iste serán pasei.
Como antano a súa soma
era veludo mole
pr'o meu magoado esprito.

Fitando para enriba,
por entre d'a follaxen víase un véo azur
pra onde se escapaban,
do meu peito, salaios que foron ilusiós.

O toro d'un castiño
amostraba unhas letras de nome de muller,
nome doce, de seda, de música e de mel.
A miña mau outrano
foino garbando a modo,
foino garbando fondo,
foino garbando craro pra que durase ben.

¡Cánta emoción eu tiven
cando, tremante o pulso,
o poñer o letreiro d'a muller de min lonxe
maxinaba que ela
tiña, chegado o tempo, de lel-o como eu hoxe!
Mais todo se perdeu. Ela finouse
por supór un olvido
en quen decote n-o pensamento a tiña.

Agora as letras fican saudosas n-o castiño,
escachadas e mudas,
frías e sin sentido pr'os que reparen n-elas..
Son unha cousa morta donde latexa vida,
son un velo poema que non puido findarse,
son salaios non ceibos
e pensamentos de ouro qu'os beizos non chegaron.

¡Xifras d'un nome de muller ben querida,
sodes segredos como dór calado
e nada sodes xal
Puideste valer moito si ela os lera;
hoxe... ¡saloucos nada mais!

A. SANTOS VILA.

Semellantes desatinos, que non sexan de galegos cal dos chinos

Un feixe de galegos de Bos Aires, moi cheios de no-
bre vontade sen dúbida, veñen dende fai algun tem-
po facendo xantares sei que mensuaes coma agasallo
e vivos e mortos ilustres da Nosa Terra.

Y-os xantares de lembranza dos vivos resultan ri-
dicíolos, mas o adicados ós mortos xa pasan de ma-
cabros, abofé, para seren cómicos d'abondo.

Iso de lle cablegrafiar a un señor ou dona—como
fixeron a Cabanillas, Pardo Bazán, etc.—dicíndolle:
“Despois de xantare ben i-enchel-a andorga á sua
saude lembrámolo moito i-até puxemos encol da tá-
boa un coberto para vostede”, merez ista resposta do
agasallado: ¡que lles aproveite e que se non indexes-
ten por mor de mín!”

Pois ¡o de xantar en lembranza d'un morto! Isto xa
ten algo do xeito do Tenorio c'o Comendadore. Así
adoitan faceren os chinos cando se lles fina algun se-
re querido.

Un día xantaron en homenaxe a Concepción Are-
nal, outro día en homenaxe a Curros, e derradeira-
mente en lembranza do P. Feixóo.

Inda que dín alí que os duelos con pan son menos
—i-o practicismo americano leva a moitos escesos—
non hai dereito a agasallos tan “sustanciosos”,

Parecenos a nós...

Historia dos movementos nacionalistas

Irlanda

VIII

A renacionalización da lingua—A Liga Gaélica

A lingua gaélica da Irlanda, o antigüísimo «Erse», ia
camiño do acabamento e estaba ja n-unha etapa moi avan-
zada. No último tercio do século pasado parecía moi perto
a abolição total. D'os catro millóns e medio de irlandeses,
só pouco mais do medio millón seguía falando a lingua ir-
landesa, convertida n'un «patois» sin valor algún literario;
os que a falaban eran os habitantes d'algúns lonxanas co-
marcas rurales e os pescadores d'unha parte da costa oues-
te; os demais irlandeses falaban o inglés.

Dende o leste, onde son numerosos os ingleses e os esco-
ceses, a lingua inglesa tiña ido conquerindo as terras da Ir-
landa, facendo recuar progresivamente a lingua nacional.

Non ensiño, na vida oficial, nos jornaes, na literatura,
na relixión, o idioma inglés tiña triunfado e era o único
que usaban. A cuestión da lingua, aínda dende o punto de
vista nacionalista, tiña chegado a non ter mais que unha im-
portancia secundaria. N-este aspecto, a desnacionalización
do pobo irlandés era completa. Na Irlanda ofrecía o aspec-
to d'agonía, do remate d'un vello lenguaje.

O movemento nacional irlandés do século pasado tivo un-
ha gravísima lacra, e o terse preocupado cuasi exclusiva-
mente o aspecto político do problema. Os valores espiritoa-
les da nacionalidade foron lamentablemente postergados. E
así vemos que e no século XIX, no medio das grandes agi-
tacións políticas cando a lingua gaélica ia desaparecendo.
O mesmo O'CONNELL coidaba que era preciso que os ir-
landeses adoptarán e puxeran no uso o idioma inglés, pois
opinaba era unha grande arma para a loita política. Co-
mo escribe YANU-MOVRAN GOBLET, “O'CONNELL (e
durante un século os políticos continuarán o seu exemplo)
aconsella o uso do inglés, que permite discutir en Westmin-
ster e emigrar aos Estados Unidos».

N-este periodo, algúns patriotas, entre eles o bispo
MAC HALE, deronse conta dos funestos efectos da desnacionalización
lingüística. A nova Irlanda comprendeu a ne-
cesidade d'un traballo de receltización, mas non chegou a
facelo. Os espíritus máis craros do nacionalismo remataron
pr comprender que tiñan seguido un camiño de perigo e
morte ao abandonar a lingua propia, e que o «Home Rule»
político nada valía sin o «Home Rule» espiritual.

Precisamente cando mermaba o movemento nacionalista
organizado por PARNELL, comenzou unha forte reación
contra a desnacionalización do idioma. No 1893 fundouse a
CONNRADHNA GAEDHILGE (Liga Gaélica) c'o fin de
revivir a lingua nacional e restaurar o carácter propio da
Irlanda. Ingente do grado último do recuar a que tiña cre-
gado o «erse», a obra d'esta liga foi fecunda e salvadora. Fi-
lla da mocidade irlandesa, formada por milleiros de aso-
ciados, entre os cales hai católicos e protestantes, a LIGA
GAELICA ten dado froitos espréndidos.

Por virtude da sua acción, desenterraron os tesouros
centenarios da antiga literatura irlandesa, e floreceu unha
literatura nova.

O idioma nacional entrou no ensiño. Nas Universidades
fixéronse cursos de «erse». Nas escolas públicas e privadas
eran ensinados no idioma patrio, antes da guerra, máis de
200.000 nenos. No comercio, na banca, nos servicos públicos,
fixose preciso aos empregados o coñecimento do idioma ir-
landés. Apareceron jornaes en lingua irlandesa, nos que pu-
blican seccións aqueles outros que aínda estaban escritos en
inglés. No culto católico foi admitido do mesmo xeito o
idioma irlandés. Os cregos favorecen o movemento gaélico.
Até publican-se «pastorales en erse». O seminario de MAY-
NOOTH, el MAYNOOTH COLLEGE, e hoje, despois de
Dublín, o principal centro do gaélico.

Todol-os anos celebrase en Dublín unha gran festa patriótica que dura varios días; toman parte n-ela os oradores, os poetas, os dramaturgos, os novelistas e os estudantes da lingua gaélica, aos que adjudican premios de valer. Festas somellantes fan-se en outras poboacións da illa. Pero a tal punto tiña chegado o esquecemento do idioma nazonal por parte dos irlandeses, que estes teñen hoje que adprendel-o como si adprendensén un idioma alleo o como si estudasen unha lingua de sabios. En ocasión da visita do "Eighty Club" a Irlanda (1912), o corresponsal do "Daily News" decía que en Dublín non había mais de un milleiro de persoas que soupesen o «erse».

O renacemento non quedou limitado ao idioma. Renascéron as artes e renace a espiritualidade d'aquel pobo. E todo un movemento de receltización. Despertase a alma céltica dos irlandeses.

A música, as danzas e os cantos nazonales extenderon-se novamente e popularizaron-se.

Nas derradeiras décadas creou-se un teatro nazonal irlandés, que é unha das manifestacions mais orixinales e mais vigorosas da literatura dramática dos nosos días. Seu fundador é un dramaturgo de grande mérito, YEATS, que estableceu na Irlanda o ABBEY THEATRE e dou-lle un carácter eminentemente patriótico.

O espírito nazonal inflama do mesmo goito as obras de SINGE e de LADY GREGORY. «No fondo do meu corazón—escribiu YEATS—tíven sempre o convencimento de que hai que ser algo mais que artista, e que na alma d'este o patriotismo ten de ser un sentimento completamente pu-

ro. No 1911, unha compañía irlandesa dou a coñecer ao público de Londres as mellores producións do teatro irlandés. Alcanzou un grande éxito.

Outro dos traballos de «Liga Gaélica» ten sido a nazonalización económica da Irlanda. A industria irlandesa tiña unha vida mezquiña, e a agricultura, a primeira riqueza natural do país estaba arruinada. Irlanda era economicamente, feudataria da Inglaterra. Gracias á propaganda da Liga, os irlandeses sentiron vergoña da súa situación e, realizando un patriótico esforzo, teñen feita nos últimos vinte anos unha importante industria. Hoje as fábricas son muitisimas e decotio ábreñse outras novas. Belfast, Dublín e Cork, atépanse convertidos en grandes centros fabriles. Debido sobretudo, ás novas leis agrarias, aquela miserable e rutinaria agricultura irlandesa está trocándose; utilizan a moderna maquinaria agrícola e teñen organizadas importantes explotacións.

Esto mellorou grandemente a situación dos pequenos propietarios rurales e dos traballadores do agro. Entre os agricultores tomaron grande incremento as industrias caseiras, principalmente a de fiado da lá.

E'pois, general a mellora das condicións da vida na Irlanda. Aquel pobo atrasado, paupérrimo, oprimido, que tiña perdido o seu propio idioma e que pola emigración á América perdía a cada instante aos seu fillos, aquel pobo sin cultura, sin aima, sin vigor, sin esperanza, que ja estaba na agonía, revive. En todas as manifestacions da súa vida notan-se señales venturosas do seu rexurdimento.

FOLLAS NOVAS

Libros e Revistas

“Marános” poema en dezaioito cantos, de Teixeira Pascoaes (2.ª edición).

O ilustre poeta e pensador portugués, noso distinto amigo, acaba de nos agasallare c'un exemplar da segunda edición do seu poema d'aquela nome, imprentado no Porto elegantemente e que fai un volume de duas centas once páxinas.

Isa segunda edición do novo libro do grande i-esquisito Teixeira que conta c'o agarimo admirativo de tódol-os intelectuales da nosa Terra, leva unha dedicatoria formosísima que nos enche d'orgullo, e que desexamos coñezan os leutores. Di así:

Galiza, terra irmá de Portugal
Que o mesmo Oceano abraça longamente;
Berec de brancas névoas refulgindo
O espírito do sol amanhecete;
Altar de Rosalia e de Pondal
Iluminado a lágrimas acêzas,
Entre pinhaes, aos céfiros, carpindo
Maguas da terra e místicas tristezas;
A ti dedico o libro que uma vez,
Embriagado de sombra e solidão,
Compuz sobre os fragedos do Marão:
Este libro saudoso e montanez.

“Marános” é un poema no que se deifica a Saudade; o poema da Saudade, poema que portugueses e galegos temos que lér con moito amore.

Trátase endeben d'un libro formoso e xenial, dedicado alantamente á Galiza.

Cando Castela i-os castelans andan, agora como sempre, a nos aldraxar i-a nos abajar—lembraivos do artigo de Ortega Gasset sobre a probeza galega e

dos xuícos estúpidos de Izquierdo e Croselles n'unha obra que quer sere científica—Portugal aloumiña, con afecto d'irmao, a espiritualidade da nosa Terra. I-un príncipe da súa poesía, o admirabel Teixeira, cuia sona é xa universale, fainos o inequescente favore de nos dedicar “Marános”, un pensador d'altura como Leonardo de Coimbra lémbrañnos en belas prosas suas, e o esquisito Lopes Vieira ofércenos un saúdo lírico en versos ispirados que se axeitan na forma aos dos nosos vellos e groriosos cancioneros, mentres os primeiros xornaes do Porto e Lisboa erguen ante os ollos dos seus leitores para que conquiran devotos, a causa santa do nacionalismo galego. dal-as vdrizas das librerías galegas, porque non “Marános”, por iso, ten que se mostrare en todo debe ficar ningún galego culto sen o lére.

Oxe non imos facer un xuízo crítico do novo volume do ilustre autor da “Arte de ser portugués”. Oxe desexamos, somentes, camal-a atención e tentala curiosidade dos nosos amigos e irmá grande poema teixeriano. A nosa mocidade da ten que coñecer ese libro que tanto fai sentire. E súa obriga.

Porque a Saudade moito nos interesa, xa que como dí o autor de “Marános”

Vivía, e vive, e sempre vivirá!
Pois tudo, tudo, ha de passar, emfin!
O Homem, a propria Terra pasará!
Ha de pasar a noite, a luz do Sol!
E tudo passará... Mas a Saudade
Não passará, jamais! Ha de ficar,
Porque ela é o infinito e a Eternidade,
Sobrevivente aos mundos e às estrelas.

Asin remata o belo e grandioso poema de Teixeira Pascoaes dedicado á Galiza, cujos cantos levan estes nomes: Marános e Eleonor; Marános e a Pastora; Marános, Eleonor e a Pastora; Marános e a Paisagem; Chegada de Marános á Montanha; Marános e a Sombra do Maráo; Marános e a Saudade; Marános e o Outomno; Marános e os Deuses; Marános, Eleonor e a Saudade; Marános, a Saudade e Don Quixote; Anunciaçao: Os Pastores; A Boa Nova; Marános e a Primavera; O Nascimento; Revelaçao final; A Saudade e a Sombra de Marános.

A nosa Pátria está d'embora. Anda a chegar a sua Pascua de Resurreiçión. No altar de Rosalía e Pondal, baixo a bóveda dos piñaes, oficia o grande sacerdote da Saudade. Tanguen os sinos espallando pol-ó ár azul da Nosa Terra en primavera, os sons cristiños e buligantes, anunciadores do "aleluya", as névoas do Miño, como veos nupciaes, esvaen as fronteiras que Castela ergueu para que os ollos de Galiza non viran a Verdade. Y a Saudade eterna, alma de duas almas xemeas, comenza a pôr n'un ritmo igual corazóns de dous povos que a Natureza, obra de Deus, tiña unificado, i-a Historia, obra dos homes, quixo reitificar absurdamente... ¡Deprendamos na "Arte de ser portugués" a arte de sermos galegos!

A. VILLAR PONTE.

Interesante pr'os suscritores:

Os que dend'esta data no adiante xiren o importe d'un semestre de suscriçión (tres pesetas) á revista, se lles remitirá gratuitamente a volta de correo, un exemplar da fermosa novela de López Abente, c'unha portada de Castelao, «O Diputado por Veiramar», e outro do «Compendio de Gramática Gallega», editados pol-a «Irmandade da Fala» da Cruña.

Os caciques de Carballo enemigos da luz

O notabre coadro de declamación da "Irmandade da Fala da Cruña" foi a Carballo pra estrenar alí o drama "O Fidalgo" de Xesús San Lois Romero, fillo d'aquela fermosa vila bergantiñan.

"O Fidalgo" representouse con grande éxito. Ao remate de todol-os actos da obra o autor tivo que sair a escena chamado pol-os aprausos da numerosa concurrencia. Conquiriu na sua vila nativa un trunfo xusto, sendoouxeto de verdadeiras provas d'agarismo.

Mais como o famado drama de San Lois val por cen mitis anticaciquis, aos caciques carballeses lles non sentou ben.

O conto e que o mesmo coadro de Declamación tiña anunciado unha segunda función para o día seguinte do estreno de "O Fidalgo". A concurrencia

iba ser grande. Moitas localidades achábanse vendidas. E á mesma hora de se comenzare a velada, c'unha noite serena, primaveral, cando non s'avalaba a folla d'unha árbore, a lus eléctrica sofreu un apagón que durou hasta mais da metá da noite, cousa non adoitada.

Y-o púbrico, que agardaba a representación, indignado, puxo a boca nos caciques. Falóuse de xuntanzas misteriosas habidas...

Nós sospeitamos que o púbrico tiña razón. Porque o caciquismo cobarde, das pequenas vilas, adoita apelar a istas i-outras falcatruadas somellantes. Y-o caciquismo de Carballo que conta no seu haber a bárbara traxedia de Sofán ¿qué non será capaz de facere?

A lus moléstalles a eses mouchos asoballadores de vountade populare. ¡Decatádevos do inri que significa para a Cruña ter que contar con Carballo e Santa Comba, para as eleiçions de deputados!

Pois os nazionalistas galegos áchanse dispostos a iren a Carballo a loitar rexamente contr'os caciques amigos das tebras.

PENEIRANDO

Vede o abade de Sorribas...

E un crego, coma tiñan de sere tódol-os cregos das nosas aldeias.

Un crego cristiano i-amigo da xusticia.

Un crego que da a Deus o que é de Deus i-o César o que é do Césaar. (Entendendo que o de Deus é o agrarismo i-o de César, o gassetismo, que anda picando un Bruto para aloumiñalo).

Pois o, abade de Sorribas logo que as sociedades agrarias de Padrón pôron unha coroa de froles naturaes encol da tumba do infeliz i-exemprar agrario Andrés García Souto, morto criminalmente por un segredario de Xuzgado fillo d'un segredario d'Auntamento—como engadellan a mea os caciques—chamado Canabal, o abade de Sorribas, dicimos, falou unhas verbas moi axeitadiñas. Berrou que "n'aquelas froles entretecidas na coroa oferenda dos agrarios ó seu compañeiro, achábase repersentado o pauto de xuntanza dos honrados e traballadores campeñios, contra do miserábel caciquismo."

¿E Gasset, o analfabeto e desventurado Gasset, inda terá o cinismo de lle seguire chamando agrario ó seu partido? E Mella, o cristiano Mella, terá cará para voltar a servirle de candidato ó gassetismo?

Qué cobardes son os agrarios galegos ¿n'é certo, Sr. Viturro? Nebra e Rois, que inda berran por xusticia, próbanno craramente.

¡E pensare que os mozos das nosas aldeias pelexan por custióis de localismo e hastra se matan, se cadra, antre eles, por mor d'unha cunca de viño, mentres para cousas de xusticia e d'inxusticia teñen xeito de ovellas!

Espada é galego.

Espada, foi o primeiro político galego que s'estreuveu a dal-a cara no Parlamento contr'os acaparadores i-os arancelistas que asoballan a toda Hespaña pro mais á Galiza.

Cáseque todol-os xornaes de Madri—"El Sol" incruso-cismarón e alegareiraron para derrubalo do ministerio de Fomento.

E veu a crisis. A plutocracia de frabricantes, triqueiros e remolacheiros, deixouno sin posto no novo Goberno. Cando o único digno do outro Goberno fora a súa actitude cívica. El termaba do abaratamento da vida.

Mas vel-ahí tedes. Sacrificáronno os noxentos "intereses creados". E xefe do novo Gabinete o representante maior d'un monopolio—o do tabaco—; é presidente do Senado o representante d'outro monopolio—o do zuere. E ministro da Gobernación o cacique da Galiza.

Espada, por non tere vaina, ficou ispidado e sin carfeira.

La ninguén na Nosa Terra se l'ocorre orgaizar un homenaxe para ele.

Cecais porque a talla d'Espada non é das que ofrezan sombra d'abondo para agarimare ós cubizosos de destiniños e influencias.

¡Probe D. Lois, com'o Megía de Zorrilla, vitima de Don Xoan... alpargateiro!

¡Probe Don Lois que poderia agora facerse un home, e non terá azos para se facere!

O teatro galego continúa avante no seu xurdido renascere. O poeta San Lois, de Compostela, ten hoxe, sen saíre da Patria, sen faguere traición ó noso verbo, un nome como endexamais o terán, por moitas cousiñas modernistas que faigan, tantos xóvenes galegos qu'en Madri vexetan, adulando e aguantando impertinenzas a cotío dos santóns da literatura hespañola, cō pensamento posto na adquisición—que non chegará—de unha sona castelán que satisfaga o seu orgullo de probes renegados e de servos do espirito.

Inda qu'eles dicirán que San Lois non serve para escribir na «Esfera».

¿DATO, FOI GALEGO?

Salvando todol-os respetos ó próximo finado, obrigalos pol-a actualidade temos que faguer ista pregunta: ¿Dato foi galego? Non, non e non. Nin o foi Dato, nin o fora Canalejas. Dato, nasceu na Cruña por casoalidade. Enxendraronno fora da Nosa Terra; seu pai era un militar fillo d'outra rexión, que cando chegou á capital da Galiza en cumprimento do seu destino, traguía xa o muller en cinta. Dou a luz aquí, como poidera dare n'outra parte, asignáronno no noso Registro civil porque non era abrangüibel asignalo n'outro. Pouco despois marchou a familia do expresidente do Goberno morto, para novo destino. Don Eduardo, entón un nenó de feta, foi levado canda eles. Non voltou mais pol-a nosa Terra até vai para catro anos que o trouxeron para a descuberta do moimento a Concepción Arenal. Nada fixo pol-a nosa Terra, se non é, o amparare e agarimare caciques. ¿Onde fica pois, o galeguismo do señor Dato?

¡Si dixérades Bugallal! Bugallal, disgraciadamente, si que é galego. E inda se nos apurades moito diciremos que o marqués do Espliego—¡ou coleguiñas da "Voz de Galicia"—pode pasare por mais galego que Dato, xa que tivo berce n'Astorga que galega foi outra.

O mesmo caso se dou con Canalejas. E moitos parvos a pedire para eles un nome n'unha rua, i-unha lápeda nas casas onde nasceron por casoalidade. Mentres para Pastor Díaz, o galego mais eminente do século XIX, o galego mais honrado, que representou a Cruña en Cortes e para a Cruña tivo as loubanzas meirandes, reatouse un hoco e inda se lle regateia polos concellaes cruñeses, por estes concellaes e este povo que ollan indiferentes todo, incruso que ó futuro parque de Santa Margarita se lle dea o nome d'un alleo, d'un aragonés, cando o de Rosalía Castro, cheio de luz, sempre imorrente, gaña maor universidade cada hora.

¡Canto ten o espíritu escravo a nosa Terra!

SIN SENSO

Ramón Vilar, indínase c'unos "xeografeiros", mais que castelás, d'esprito castelanizado, que chamaron "Costa da morte" á costa de Galicia.

Y-eles—mal poados—non teñen culpa mais que de súa inoranza.

Do nome téñena moitos dos nosos.—¿direino? compatriotas que a troque de atopar unha verba rimbombante pra millor encher páxinas de prosa sensiblera na data d'algún naufraxio, non dubidaron en bautizar un anaco da nosa costa.

E fixeron padriño.

Porque "Costa da morte" é caluñante.

E os castelás... copio, copias, copiare.

...

Eu preguntarialle ós xeógrafos e ós padriños.

¿Non din que a Porta do Sol é o centro de Madri?

¿Non din que alí o gran movemento ocasiona desgracias?

E non sería ilóxico por iste soilo motivo chamarlle Porta da morte?

...

Pois vede ahí o que é a nosa Costa da morte.

A Porta do Sol de todal-as terras.

O corazón de todol-os mares.

O rego por donde, eternamente, corre a torrentes a savia de todol-os países.

¡Costa da vida!

FRANCISCO ABELAIRA

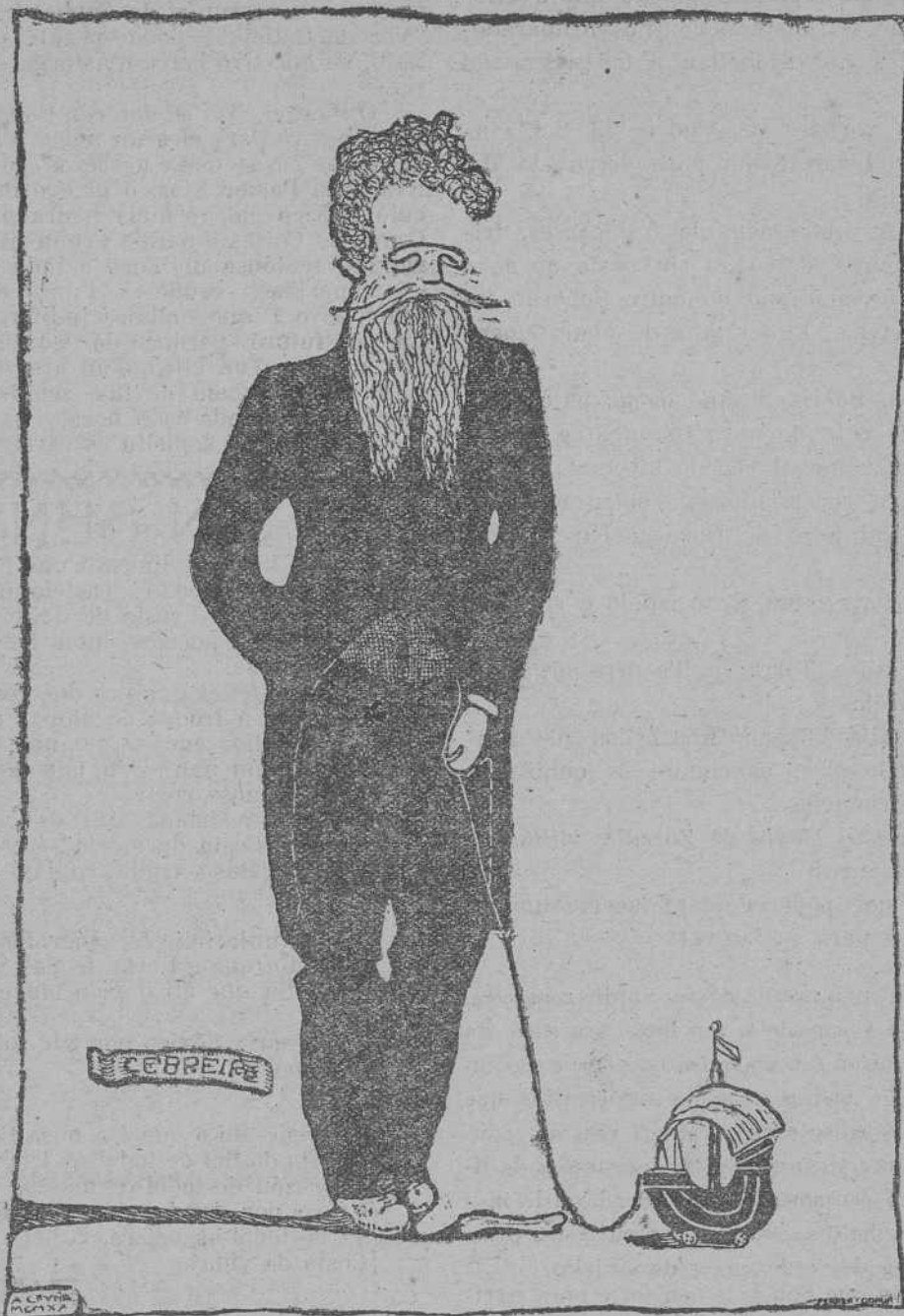
O nazionalismo galego en Madri

O nome de "Mocidade Céltica de Madri" vaise constituir n'aquela cibdade, organizada por varios rapaces entusiastas unha sociedade a semellanza das "Irmandades da Fala" que virá a xuntar e estreitar mais as relations entre os irmáns residentes en Castela. Os rapaces que a organizan son os nazionalistas e farán que na vila pobre se ouza o berro o agro das "Irmandades".

O 1.º de Abril celebrárase unha reunión da que se irá constituida a nova "Mocidade" de que agardamos moito en favor de unha Santa Causa.

Os galegos residentes en Castela e particularmente en Madri pódense dirixir, si queren figurar n'ela, a Modesto Piñeiro Romero.—Calle del Arco, 23, 2.º, izquierda.—Segretario da comisión organizadora.

D. José Rodríguez Martínez

O popular médico e notabre orador; ilustre patriano, home todo corazón, cuia morte chora toda Galizia, que por ter feito na nosa lingüa as suas derradeiras arengas nomeóuselle irmán da fala honorario

O noso idioma

A nosa lingua é branda, mol, para deleitar, grave para engrandecer, eficaz para mover, dóce para pronunciar, breve para resolver, e acomodada ás materias mais importantes da práctica e escritura. Para falar é graciosa, con un geito de señorío. Para cantar é suave, con un certo sentimento que favorece a música. Para pregar é substanciosa, con unha gravidade que autoriza as razóns e as sentencias. Para escribir, nin ten infinita copia que damne, nin brevedade esteril que a limite. Para historias nin é tan florida que se derrame, nin tan seca que busque o favor das alleas. A pronunciación non obriga a ferir

o céo da boca con aspereza, nin a arrincar as palabras con vehemencia do gargalo, escribe-se da maneira que se lê e así se fala, ten de todas as linguas o mellor:

A pronunciación da latina, a oríxene da celta, a familiaridade da grega, a brandura da francesa, a elegancia da italiana, ten mais adagios e sentenzas que todas as vulgares en fé da súa antigüidade. E si á lingua hebréa, pol-a honestidade das palabras chamaron-a santa, certo que non hai quen saiba d'outra que tanto fuja de palabras claras en materia descomposta, como a nosa. E para decil-o todo, só ten un mal e é que pol-o pouco que lle queren os seus natúraes, traen-a mais remenada con farrapos estrangeiros que a capa d'un pobre vergoñento.

COMPAGNIE GENERALE TRASATLANTIQUE

Vapores Correos de gran velocidade Servicios directos desde o porto da Cruña

Próximas saídas pra Habana e Veracruz

Direitamente da Cruña saídrá para New York o

Vapor CAROLINE el 15 de Abril

Prezos en Cámara

	HABANA	VERACRUZ
Primeira crase (varias categorías) »	1.350 a 3.600	1.475 a 3.500
Segunda crase »	1.100	1.200
Preferencia »	950	1.010
TERCEIRA CRAS »	600	615

A estos precios hai que añadir os impostos

O día fixo de saída anunciaráse oportunamente.

O pasaxeiro que desee embarcar ten de remitir seguidamente o nome e mail-o importe do pasaxe, sen emprender viaxe hastra que teña a conformidade do Consinatario de que se lle reservou a praza. Os emigrantes e todol-os equipaxes, son levados a bordo por conta da Compañía.

Pra toda crase de informes sóbor de datas de saída, prezos do pasaxe e tipos de flete, dirixirse o seu Consinatario.

D. NICANDRO FARIÑA, Rua de Compostela, esquina a Praza de Lugo

COMPAÑIA CHARGEURS REUNIS

Pra os portos de PERNAMBUCO, RIO JANEIRO, MONTEVIDEO e BOS AIRES, sairán directamente d'este porto os vapores de dobre hélice e 10.000 toneladas

O día 13 de Marzo sairá o magnífico vapor

Villaret de Joyeuse

Prezo do billete en terceira crase, 536'75

Admiten pasaxeiros de 1.ª, 2.ª, 2.ª económica e 3.ª crase.

Nenos menores de 2 anos, un gratis por familia; de 2 a 5 anos, coarto pasaxe; de 5 a 10 anos, medio pasaxe; maiores de 10 anos, pasaxe enteiro.

NOTAS INTERESANTES.—As mulleres que leven nenos que non chegan aos 10 anos, chamadas pol-os seus maridos, non poden embarcaren pra BOS AIRES si non presentan n'esta Agencia, un certificado PRECISAMENTE DO DEPARTAMENTO DE EMIGRACION DE BOS AIRES, permitíndolles o embarcaren na REPUBLICA ARXENTINA. Non teñen valor algún as cartas de chamada, autorización nin podere^o ante os Cónsules hispañoles.

As mulleres que se atopen n'estas condicións e non presenten NECESARIAMENTE dito certificado, non ooden embarcar. Tamén teñen qu^o presentaren o mesmo certificado os emigrantes que teñan MAIS DE 60 ANOS e non vaian acompañados da sua familia.

O día da saída anunciaráse con oportunidade.

Os pasaxeiros teñen de presentarse n'esta Agencia cinco dias antes da saída do vapor.

Pra informes dirixirse aos Axentes Xeneraes en Hespaña.

ANTONIO CONDE (Fillos) Praza d'Ourense, 2--A CRUÑA

COMPAGNIE DE NAVIGATION SUD-ATLANTIQUE

Saída do porto da Cruña para Bahía, Río de Xaneiro, Santos, Montevideo e Bos-Aires

O día 21 de Marzo saídrá da Cruña o paquete correo

SAMARA

de 10.000 toneladas, admitindo carga e pasaxeiros.

	Pernambuco	Bahía	Río Xaneiro	Santos	Montevideo	Bos Aires
En primeira crase. Ptas.	1.215'90		1.506'90	1.555'40	1.700'90	1.749'40
En segunda crase. »	894'95		967'70	991'95	1.064'70	1.113'25
En segunda intermedia. »	690'50		690'60	690'60	690'60	690'60

Prezo do pasaxe en 3. crase a Brasil, Montevideo e Bos Aires (incluídos impostos), Pesetas 521'75

Para mais informes dirixirse aos seus consinatarios:

ANTONIO CONDE (Fillos) Praza d'Ourense, 2--A CRUÑA

Camisería, Corbatería
e Guantería

Enrique Roca

REAL, 28-A CRUÑA

NOVELTY
PLANCHADEIRO DE MODA
GRANDES TALLERES
DE LAVADO E PRANCHADO DE ROUPA NOVA E DE USO
Despachos centraes: A CRUÑA, Cantón Pequeno 12
VIGO, Praza da Constitución, 12
Sucursaes na Cruña: Estreita de San Andrés, 12
Praza de Azcárraga, 4-San Agustín, 22
Sucursal en Vigo: Circo núm. 5

Todal-as nosas sucursaes ostentan un leteiro como sinal, que reproduce a marca de garantía xa coñecida.
Recíbense encargos de fora, y-espídense por meio das nosas sucursaes. Si no lugar onde vostede reside non-a hay, sírvase manifestarnos seus desexos de mandárenos os seus encargos.

Os viños e coñás milliores
son os que se porta a casa PEDRO DOMEQ de **Xerez Fronteira**, fundada en 1734. A casa máis antiga de Xerez.

O vermouthe máis selecto
de mundial e reconocida sona é o **Cinzano** (Torino).

Pra viños de mesa
non hai outros com'os dos cosecheiros esportadores señores

R. López de Heredia (Haro)

Casa Central: PLAZA DA EQUITATIVA-MADRID

Representante eiserusivo (matriculado) de todas istas marcas:

JOSÉ C. JUNCOSA

Galera 39 e 41 - 2.º piso - A Cruña

PAULINO FREIRE

BOUZAS-VIGO

Sucursaes: en CRUÑA--FERROL

Redes d'algodón pra tarrafa.
Aparellos, armados e en panos, pra barcos pesqueiros.
Malletas de abacá e cáñamo alquitranado.
Cables de aceiro, ingleses.
Aceites mineraes e vexetaes, e surtido completo pra maquinaria e pesca.

— Santa Lucía, 26 e 28 - A CRUÑA —

“Patente-Salva vidas”

O millor pra pintar os fondos dos barcos. Ganou Diroma de Honore, Gran premio e medalla de ouro nas Exposicións de París-Londres.

REPRESENTANTE

F. Bertran e Mirambell

VIGO-CRUÑA

O Café Novo

Urzáiz, II -- BAYONA

O DIPUTADO POR VEIRAMAR

Novela de Gonzalo López Abente

Esta interesante e modernísima novela en idioma galego, está posta a venda nas principais librerías de Galicia.

PRECIO: 3 REAS

Véndese—Na Cruña, Administración «A Nosa Terra», e Irmandade da Fala.—Ferrol, Librería de Comadira e de Gerardo Castro, en Lugo.

La Modernista
GRAN SALON DE BARBERÍA

DE

RAMOS E ACEA

San Andrés, 94-1.º—A Cruña

Establecemento de primeiro orde, dotado de estufa de desinfección e todol-os aparellos hixiénicos. Especialidad en lavados de cabeza, lociós e friciós de todas clases.

NOTA: N'este establecemento atopará o público un servizo permanente a cargo dos seus propietarios, antigos dependentes das máis importantes peluquerías d'esta capital.